

BŪDINGIAUSIOS RAŠYBOS KLAIDOS MOKINIŲ RAŠINIUOSE IR TINKLARAŠČIUOSE

S a n t r a u k a

Šiame straipsnyje nagrinėjama dviejų skirtingų žanrų mokinių parašytų tekstų rašyba: šimtas 2014 m. valstybinio lietuvių kalbos ir literatūros egzamino rašinių ir šimtas šešiasdešimt tinklaraščių įrašų, parašytų 15–18 metų žmonių, 2012–2014 metais. Tyrimu siekiama išsiaiškinti, kokios rašybos klaidos būdingiausios mokinių rašiniuose ir tinklaraščiuose, pasiaiškinti jų priežastis, tas klaidas palyginti.

Atlikus tyrimą paaiškėjo, kad būdingiausios rašybos klaidos rašiniuose ir tinklaraščiuose skiriasi. Tam gali turėti įtakos daugelis veiksnių: skirtingi teksto žanrai, rašymo būdas (rašiniai rašomi ranka, tinklaraščiai – kompiuteriu), rašymo aplinkybės (rašinius rašo visi mokiniai, tinklaraščius aktyviausioji (gali būti, kad ir raštingiausioji) mokinių dalis).

Rašiniuose daugiausia rasta balsių ir dvibalsių rašybos klaidų, mažiau nosinių balsių rašybos klaidų (didžiąją jų dalį sudaro nosinių balsių rašybos klaidos galūnėse); kita rašybos klaidų grupė – žodžių rašymas kartu ir atskirai. Daugiausia klaidų daroma rašant neiginį *ne*, dalelytes, vieno žodžio reikšmę turinčias samplaikas. Rašiniuose rasta didžiųjų raidžių rašybos klaidų. Dažniausiai klystama rašant pavadinimus, tikrinius žodžius. Palyginti nedaug priebalsių rašybos klaidų. Rasta rašinių, kur beveik visos raidės rašomos be diakritinių ženklų.

Tinklaraščiuose daugiausia rasta žodžių rašymo kartu ir atskirai klaidų, kiek mažiau balsių ir dvibalsių rašymo klaidų. Didžiąją dalį nosinių raidžių rašymo klaidų sudaro nosinių rašymas vienaskaitos galininke ir daugiskaitos kilmininke, įvardžiutinių žodžių galūnėse. Kaip ir rašiniuose, mažiausiai priebalsių rašybos klaidų.

Reikia pabrėžti, kad visi nagrinėjami tinklaraščių tekstai parašyti lietuviškomis raidėmis (nėra vien „švepluoju“ būdu rašomų tekstų). Tinklaraščiuose, kitaip nei rašiniuose, rasta klaidų, būdingų elektroniniams tekstams.

Šis tyrimas rodo, kad daugeliui mokinių rašyba dar kelia sunkumų. Mokiniai ne visada moka taisyklingai parašyti atskirus žodžius, kartais sistemingai netaiko taisyklių. Tų sunkumų, matyt, kyla dėl įvairių priežasčių: dėl taisyklių ir jų išimčių gausos, dėl rašybos mokymo, informacinių technologijų ir t. t.

ESMINIAI ŽODŽIAI: rašinys, rašyba, rašybos klaida, raštingumas, tinklaraštis.

AURELIJA TAMULIONIENĖ
Lietuvių kalbos institutas
Petro Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius
a.tamulioniene@lki.lt